

ዓገብ ፖለቲካዊ መርገጽ ከይፈልጥካ ምኹናን

ዓገብ ብፖለቲካዊ መርገጽ ከይተመሳሰልካ ሓድነት

ህላው ውድባዊ ብዙሕነት ንበይኑ መርገም አይኮነን። ዕንቅፋት ናይ አወንታዊ ለውጥን ዓወትን'ውን አይኮነን። እቲ ብዙሕ ብኣካል ዘይኮነ ብሓሳብ ዝግለጽ ብግቡእ ድማ ዝሰርሕ ህይወት ዘለዎ ፖለቲካዊ ንጥፊታት እንተደኣ ኮይኑ፡ ምንጪ ናይ ሓሳብ አማራጺታት ኮይኑ ኣእምሮ ዜጋታት ዝስሕል ዘማዕብል ብምጻኑ ዝድገፍዩ። ብኣንጻሩ፡ ብዓቕን ብዙሕ፡ ብትሕዝቶኡ ወይ ኣረኣእያኡ ተመሳሳሊ እንተኾይኑ ግን፡ ካብ ጠቕሙ ጉድኣቱ ስለ ዝበዝሕ ቅቡል ኣይኮነን።

ኣብ ፖለቲካ ዝፈላሊ ሓሳብ፡ ኣብ ሓደ ዘምጽእ'ውን ሓሳብዩ ክኸውን ዘለዎ። ዘይመሳሰል ፖለቲካዊ ርእይቶ ብዝተፈላለዩ ባዕላውን ወድዓውን ኩነታት ኣብ ሓደ ንምምጻእ እንተተፈቲኑ፡ ዘዕቁቦ ናይ ሓሳብ ሓድነት ስለ ዘይበሉ ዕድሜኡ ሓጺር'ዩ። እቲ ምትእኽኻብ ናይ ንግበር ንግበር ኣካላዊ ስለ ዝኸውን ከኣ ዘስዕቦ ሓደጋ ብዙሕን ዝተሓላለኸንዩ ዝኸውን።

ኣብ ኤርትራ ውድባዊ ብዙሕነት ካብ መጀመርታ 40ታትዩ ዝጅመር። ድሕሪ ምምጻእ ሞግዚታዊ ወተሃደራዊ ምምሕዳር እንግሊዝ። ካብቲ ግዜቲ ኣትሒዞ ድማ ሕቶ ምሕዝነትን ሓድነትን ፖለቲካዊ ውድባትን ሰልፍታትን ህያው ኮይኑ ይቕጽል ኣሎ። ካብ መጀመርታ 40ታት ክሳብ ሕጂ ውድባዊ ብዙሕነት ኣብ ኤርትራ ኣሎ። ውድባዊ ብዙሕነት ኣሎ ማለት ከኣ፡ ትማሊ ብፍቕዲ ሓደ፡ ክለተ፡ ሰለስተ እናበልካ ዝቐጸሩ 3 ወይ 5 ሰልፍታትን ውድባትን ነይሮም። ሎሚ ድማ 20 ወይ 30 ፖለቲካዊ ውድባትን ሰልፍታትን ኣለው ብዝብል ጥራሕ ዝሕለፍ ተራ ምጉት ኣይኮነን።

ስለምንታይ፡ ማዕረ ቁጽሮም'ዶ ይኸውን ኣይኸውንን ካልእ ጉዳይ ኮይኑ፡ ዝተፈላለዩ ፖለቲካዊ ኣረኣእያን መልክዕ ውደባን ዝነበሮምን ዘለውምን ውድባትን ሰልፍታትን 'ዮም። እዚኦም ብደረጃ ምሕዝነትን ድዩ ሓድነት እንተተቐራረቦም ዝርከብ ሃገራዊ ፖለቲካዊ መክሰብ፣ በበይኖም እንተቐጸሎም ከኣ ዘጋጥም ፖለቲካዊ ውድቀትን ክሳራን ኣብ ጸብጸብ ብእታውዩ፡ እቲ ኣላሽ ዘይብል ጠለብ ምሕዝነትን ሓድነትን ፖለቲካዊ ሓይልታት ህያው ኮይኑ ክቕጽል ዝገብር ዘሎ።

ይኹን ግን፡ እቲ ሕቶ ቅነዕ ክነሱ፡ ብመሰረት ፖለቲካዊ ኣረኣእያኦምን ፖለቲካዊ መደብ-ዕዮኦምን ብዝተሓተ መድረኻዊ ሃገራዊ መቐሚያታት ሰፊሕ ሃገራዊ ግንባር መስራቶም ሓቢሮም ክሰርሑ ዘኸኸል ኩነታት እናሃለወ፡ ኣብ ግብረ ብኸምቲ ዝድለ ክትርጎም ግን ኣይረኣን። እከለን እከለን ብእምነት ብመርገጽ፡ ብሓላፍነት ተመሓዝዮም ቃሎም ኣኸቢሮም ኣብ ፍጻሜ በጺሖም ኣልካ ብድፍረት ትዛረበሉ መልሲ ኣይረኸበን።

ክልተን ካብ ክልተ ንላዕልን ዝኾኑ ውድባት ተመሓዝዮም ግንባር መስራቶም ዜና ምስማዕ ግን ልሙድ 'ምበር ሓድሽ ኣይኮነን። ብዙሕ ግዜ ምስረታ ምሕዝነት ይቃላሕዩ። ብፍላይ ገለ ገሊኡስ ምሕዝነት ዘይኮነ ፍጹም ሓድነት ብዝመስል መልክዕ ኣብ መሬት ከይወረደ፡ ዓወታት የመዝግብ ከም ዘሎ ብዘይስኽፍታ ከበሮ ምድሳቕ ፕሮፖጋንዳዊ ነፍሒ ምንስናስ ልሙድዩ ክበሃል ይከኣል። ብተግባር ግን ትርጉም ዘለዎ ውጽኢታዊ ዝኾነ ሰፊሕ ግንባር (ምሕዝነታዊ ግንባር) ኣይተራእየን። ስለዚ ከኣ እቲ ምሕዝነታዊ ጭርሖ ኣድላይነቱ ህያው፡ ተግባራውነቱ ግን ርሑቕ ኮይኑ ኣሎ።

ሕቶ ሓድነት'ውን ቅነዕ ሕቶዩ። ተመሳሳሊ ፖለቲካዊ ስነ-ሓሳብ፣ ፖለቲካዊ መደብ-ዕዮ፡ ስትራቴጂን ስልትን እናህለዎም በበይኖም ዝኸዱን ዘዩድምዑን ፖለቲካዊ ውድባትን ሰልፍታትን ስለ ዝነበሩን ዘለውን፡ ዝተበታተኑ

ሓይልቸውም ጥመሩ፡ ሓደ ኩነት፡ መሪሕ ተራሽም ብተግባር አርእዮ ዝብል ጠለብ ክቐርብ ኣብ ቦትኡዮ። ኣብዚውን ብዙሕ ጊዜ ካብ ብዙሓት ውድባት ፍጹም ሓድነት ጌርና። ህዝብና ካብ ነዊሕ እዋን ክጠልቦ ዝጸንሐ ሕቶ ሓድነት መሊስና እንቋዕ ደስ በለኩም ደስ በለና። ዘይነበረና ሓይሊ ደሊብና፡ ሰፊሕና፡ ተኣምር ክንሰርሕ ኢና፡ ስምዑና ረኣዮና ብተደጋጋሚ ክንሰምዕ ጸኒሕና ኣለና። ስጥመት ቀጻልነቱን ኣወንታዊ ውጽኢቱን ግን ነቲ ኣፋዊ መግለጺ ዘንጸባርቕ ኮይኑ ኣይጸንሐን። ዝበዝሕ ተገይሩ ዝበሃል ናይ ሓድነት ስምምዓት፡ ብከምቲ ዝድለ ንድሌት ህዝቢ ብዘርዊ ጽንዓትን ቀጻልነት ክኸይድ ኣይተራእየን። ከምቲ ኣብ ሓደ እዋን ብህቦላዊ ንፋስ (ካምሲን) ዝተኣከበ ኩምራ ሓመድ፡ ካልእ ጊዜ ብባዕሉ ቦቲ ህቦላዊ ንፋስ (ካምሲን) ዝብተን እቲ ብዙሕ ዝተዘርበሉ ናይ ሓድነት ህጻና፡ ብካልእ ዘይኮነስ ቦቶም ሓድነት ገይርና ዝበሉ ወገናት ተቋሲሉ ክበታተን ምርኣይዮ ተሞክሮና።

እዋ ሕቶ ምሕዝነትን ሓድነትን ፖለቲካዊ ሓይልታት ነዊሕ ጊዜ ዘቐጸረን ኣድላይን እንተኾይኑ ስለምንታይ ብኹሎም ሓይልታት ብዘተኣማምን ኣገባብ ዘይተመለሰ? ብዙሓትን ውጽዓትን ህዝብታት ኤርትራ ብሓፈሻ፡ ኩልና ብዝተወደበን ዘይተወደበን ኣገባብ ኣንጻር እንኮ ሰባዊ ስርዓት ኣብ ምቅላስ ንርከብ ወገናት ከኣ ብፍላይ፡ ደጊምና ደጋጊምና ብኣክሮ ክንሓስበሉን ኣበይዮ እቲ ጌጋ ተረዲእና ግቡእ መልሲ ክንህበሉን ዝግባእ መሰረታዊ ሕቶዮ።

ምክንያቱ ፖለቲካዊ ምሕደራና ካብ ጊዜ ናብ ጊዜ እናንቐልቐለ መጸኢ፡ ከም ጥሙር ህዝብን ልኡላዊት ሃገርን ቀጻልነት ናበይ፡ ኣብ ኣዝዩ ኣሰካፊ ጫፍ በጺሕሉ ዘሎ ወቕቲ ኢና ንርከብ ዘለና። ናይ ሓባር ጸላኢና ፈሊጥና፡ ቀዳማይን ካልኣይ ግርጭትን ኣፈታትሓኡን ብንቕሓት ወኒና፡ ስምዒታትናን ድሌትናን ብዝኣዘዘና ዘይኮነስ፡ ኣሰላላፋ ፖለቲካዊ ሓይልታት ብደርባዊ ባህርን ፖለቲካዊ መደብ-ዕዮን መን እንታይ ይብል ኣሎ ፈሊጥናን ኣነጻርናን፡ ዝተበታተነ ዓቕሚታትና ብደረጃ ንኡስ መድረኻዊ ሰፊሕ ሃገራዊ ግንባር (ምሕዝነት) ድዩ ወይስ ርሑቕ ብዝጠመተ ስትራቴጂካዊ ደሞክራሲያዊ ግንባር (ሓድነት) ጠሚርና ህልውናናን ቀጻልነትናን ከነረጋግጻሉ ዘለና ወሳኒ ወቕቲ ብምጻኑ፡ ሓድነት ሓድነት ዝብል ድምጺ ብሰፊሕ ይስማዕ ኣሎ።

ነቲ ካብ መጀመርታ 40ታት ዝጀመረ ግን ዛጊት ምሉእ መልሲ ዘይረኸበ ኣይትበታተኑ ተኣኻኸቡ ዝብል ጠለብ ህዝብን፡ ብፖለቲካዊ ውድባትን ፖለቲከኛታትን ዝደጋገም ሕቶ ምሕዝነትን ሓድነትን ብስነ-ፍልጠታዊ መንገዱ ብዘተኣማመን ንምምላህ፡ ካብ ዓንኬል ትምክሕትን ጽበትን ሓራ ዝኾነ፡ ንፖለቲካዊ ውድባትን ፖለቲከኛታትን ብባህሪኦምን ተግባሮምን ዝዕቅን ብኡ መጠን ዝጸልእን ዝፈቱን፡ ደሞክራሲያዊ ኣረኣጺያ ምውናን የድሊ።

ደምበ ደለይቲ ደሞክራሲያዊ ለውጢ፡ ካብ'ቲ ቅድሚኡ ዝነበረ ብዝተፈለየ፡ ርእይቶና ኣብዚ ንርከበሉ መድረኽ ይሰፍሕን ይስውድን ከም ዘሎ ኩልና ንክታተሎ ዘለና ሓቂዮ። ብፍላይ ተረከብቲ ሕድሪ ዝኾኑ ኤርትራውያን መንእሰያት ተሓቢኦም ዘይኮነ ብወግዒ ብዓውታ ዘስምዕዎ ዘለው ናይ ለውጢ ድምጽን ዝገብርዎ ዘለው ምትእኻኻብ ይበል ዘብልዮ። እዚ ናይ ለውጢ ድምጽን ምትእኻኻብን ከይዝረግሞ መፍቶ ስማዊ መንግስቲ ህግደፍ ኣምለኽቱን ዕሱባቱን መታን ከይኸውን ኩሉ ሸነኻዊ ጥንቃቄ ምግባር የድሊ። ዝጎድሎ ምምላእ፡ ናብ ዓወት ዘብጸሐ ኣንፈት ኣብ ምንጻር፡ ብርሑቕ ኮይንካ ብምውርዳይ ዘይኮነ ቀሪብካ ብግልጺ ናይ ሓሳብ ደገፍ ምግባር ዕማምን ተልእኾን ነባራት ፖለቲካዊ ውድባት ብሓፈሻ፡ ንመሰረታዊ ፖለቲካዊ ለውጢ ዝቃለሱ ዘለው ደሞክራሲያውያን ውድባት ከኣ ብፍላይ ምጻኑ ተረዲእካ ምውሳኔ መድረኹዮ።

ሓቀኛ ሓድነት ፖለቲካዊ ሓይልታት፡ ካብ ሓቀኛ ደሞክራሲያዊ ኣረኣጺያዮ ዝምንጩ። መሰል እናሓተተ መሰል ካልኣት ዝግድብ ጸረ-ደሞክራሲ ምበር፡ ደሞክራሲያዊ ኣይኮነን። ቀሪቡ ፖለቲካዊ መርገጺም ኣዳቕቑ ከይፈለጠ፡ ካብ ፍጹም መላኺ ኣገዛዝ ንዝተወልደ፡ ናይ ውጽዓትን ግፉዓትን ኣረኣጺያን መልክዕ ውደባን ብቋንቋ ጸረ-ህዝቢ ጉጅለ ህግደፍ፡ ብእዝኒ ጽሮት፡ ብይበሃል ኣሎ ምኹናን፤ ምጽላእ፤ ብትሕቲ ሃገራውነት

ምክላሳ፣ ክጠፍእ ኣለዎ/ኣለዎም እናበልካ ምጉሰጓሱ፡ ፖለቲካዊ ሃውራ ግን ከኣ ብሓዊ ምጽዋት ስለዝኾነ ቀልጢፉ ግራሕ ኣለዎ።

ፖለቲካዊ ስነ-ሓሳባዊ መስመር፡ ፖለቲካዊ መደብ-ዕዮ፣ ስትራቴጂን ስልትን ናይቶም ሓይልታት እንታይ ይመስል፡ ፖለቲካ ኤርትራኽ እንታይዩ ዝጠልብ ዘሎ ጽገናዊ ለውጢ/ወይስ መሰረታዊ ፖለቲካዊ ለውጢ ብግቡእ ከይፈለጥካን ከይተፋለጥካን ብኸመይ ንዝብል ሕቶ ዘይምልሱ፡ ሓደ ንኹን መግስ ሕጂ ዝብል ግጉይ ኣረኣእያ ከይሳዕረረ ኣይፋል ክበሃልን ክግራሕን ኣለዎን ይግባእን።

ንቅነዕ ብቕነዕ ኣገባብ ምትብባዕ ሃገራውን ደሞክራሲያውን ግቡእካ ምፍጻምዮ። ንግጉይ ኣገባብ እናረኣኻን እናሰማዕካን ኣብ ክንዲ ምእራም ብስቕታ ክትሓልፎ ምፍታን ግን፡ ሓላፍነትካ ምዝንጋዕን ብተዘዋዋሪ ኣካል ናይቲ ግጉይ ኣገባብ ምዃንን ስለ ዝኾነ፡ ነባራት ፖለቲካዊ ውድባት ገዛእ ርእሰን ናይ ኣረኣእያ ጽሬት ገይረን ቀላሲ ተራ ክጸወታ ይግባእ።

ነገራት ብኸምዚ እንተዘይተኣረመን ተገራሑን ግን እቲ ተስፋ ተነቢርሉ ዘሎ ናይ ለውጢ ምቕት ኣንፈቱ ክስሕትን ክኸፈል ዘይነበሮ ዋጋ ክኸፍለና ይኸእልንዮ። ስለዚ ኩሉ ግዱስ፡ ኩሉ ንናይ ዜጋታትን ማሕበራዊ ክፍልታትን ምሉእን ዘይተጓደለን መሰልን መልክዕ ውደባት ዝቕበል፡ ዘኸብርን ሓቢሩ ክሰርሕ ድልዊ ዝኾነን ከምኡውን ሕቶ ምሕዝነትን ሓድነት ብመሰረት ኣረኣእያን ፖለቲካዊ መደብዮን ፖለቲካዊ ውድባት ክሰላሰል ከም ዘለዎ ዝኣምን ተቓላሳይ፡ ብፍጹም እሩም ሓላፍነታዊ ኣገባብ፡ ዓገብ ፖለቲካዊ መርገጽ ከይፈለጥካ ምኽኒናን፣ ዓገብ ብፖለቲካዊ መርገጽ ከይተመሳሰልካ ንሓድነት ምጽዋዕ ክብል ኣለዎ።

ብሓልዮት ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓድነት ኤርትራ ዝፍኖ፡ ድምጺ ሰላምን ደሞክራሲን ኤርትራ 14-08=2019